ב"ה | גיליון **723**
ערב שבת קודש
פרשת **וישלח** תשפ"ה

י-ם	15:56	17:16
ת"א	16:19	17:18
חיפה	16:04	17:15
ב"ש	16:21	17:19

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר הפרשה

"ויאבק איש עמו" – צדיק ובעל תשובה

פרשת וישלח פותחת במפגש מחודש בין יעקב לעשו, שפנימיותו היא עימות-שתבליטו-בירור בין עולם התיקון לעולם התהו. בלילה שלפני הפגישה מעביר יעקב את מחנהו את מעבר יבק וכשהוא נותר בעבר השני, לאחר שחזר על "פכים קטנים", הוא נקלע למאבק עם שרו של עשו – "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר". שרשו של עשו בעולם התהו נעלה מעולם התיקון לו שייך יעקב – לכן עשו מצליח לאיים על יעקב ולכן גם מעונין יעקב להתמודד עם עשו ולרשת את האורות המרובים שלו. אכן, מצד שרש-שרשו של יעקב (שמתגלה ב"ויותר יעקב לבדו") – שרש "יעקב איש חלק" בעצמות ה', למעלה מהשבירה והתיקון, עליו נאמר "כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו" – הוא מסוגל לגבור על עשו ולבררו כפי שקורה במאבק עם שרו של עשו.

> אליבא דאמת הצדיק בתשובתו מחשיב את כל מצוותיו עד כה לעבירות

בדרוש פרשת וישלח בתורת חיים מסביר אדמו"ר האמצעי את המאבק הזה באריכות רבה, כדרכו תמיד:

שרו של עשו הוא מדרגת עשו כפי שהוא חוזר לשרשו – מדרגת בעל תשובה הנעלה לכאורה מיעקב, הצדיק הגמור, שכן "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד". אכן, מאמר זה נכון רק ביחס ל"צדיקים גמורים שאינן בעלי תשובה", אך כאשר הצדיקים הגמורים עושים תשובה הם עולים למעלה-מעלה מבעלי התשובה לכשעצמם, מנצחים אותם וכוללים אותם בתוכם (כפי שבעל תשובה אמתי – והדבר בולט עוד יותר אצל גר-צדק – חייב בסופו של דבר, בעקבות התשובה שלו, לחזור לעסוק בתורה ומצוות, עבודת הצדיקים). כך, יעקב אבינו במאבקו עם שרו של עשו הופך מצדיק גמור גם לבעל תשובה וכך מנצח את שרו של עשו וכולל בתוכו את עצמת התשובה-של-תהו שלו.

במונחי ספר התניא, ספרן של בינונים המגדיר גם את הצדיקים ואת הרשעים, כאשר רשע עושה תשובה הוא עולה למעלה מן הצדיק (רשע שאינו גמור עולה בתשובתו למעלה מצדיק שאינו גמור ואילו רשע גמור עולה בתשובתו למעלה מהצדיק הגמור) אך כאשר הצדיק יעשה תשובה הוא יעלה שוב למעלה מהרשע-שעשה-תשובה (ושוב, הצדיק שאינו גמור עולה בתשובתו רק למעלה מרשע-שאינו-גמור-שעשה-תשובה והצדיק הגמור עולה בתשובתו למעלה גם מרשע-גמור-שעשה-תשובה). לכאורה, **אצל בעל תשובה אמתי ישנה מעלה של "זדונות נעשו לו כזכויות" שחסרה אצל הצדיק, שיש לו רק מצוות 'רגילות', אך אליבא דאמת הצדיק בתשובתו מחשיב את כל מצוותיו עד כה לעבירות (כידוע מתשובתו התמידית של הרס"ג על עבודת ה' הקודמת שלו, שכחטא תחשב ביחס למעמדו היום) – ו'עבירות' אלה הן ההופכות לזכויות בתשובתו.**

(שבת ויצא פ"ג)

אוצר הסיפור

גאון בנגלה או בתורת החסידות?

רבי דוב בער שניאורי, **אדמו"ר האמצעי, הרבי השני בשושלת חב"ד, בנו וממשיך דרכו של אדמו"ר הזקן בעל התניא. נולד בעקבות ברכתו של המגיד ממעזריטש ונקרא על שמו. נודע באריכות ובעמקות דרושי החסידות שלו וחתנו הצמח צדק התבטא עליו כי "אם היו חותבים לחותני אצבע, לא היה פורץ דם, כי אם חסידות". כאביו אדמו"ר הזקן, אף הוא נאסר בעקבות הלשנת המתנגדים. חג הגאולה שלו מן המאסר חל ב-י' בכסלו. יום קודם כן, ט' בכסלו, הוא יום הולדתו ויום פטירתו של אדמו"ר האמצעי והתקיים בו בגלוי הפסוק "את מספר ימיך אמלא". אדמו"ר האמצעי נהג נשיאות במשך 15 שנה, ונסתלק תוך כדי אמירת מאמר חסידות במילים "כי עמך מקור חיים מחיי החיים". מנוחתו כבוד בעיר ניעז'ין שבאוקראינה.**

גדולתו של אדמו"ר האמצעי בתורת הנגלה היתה באופן נסתר: הוא לא עסק רבות בפסיקה, והוא

המשך בעמ' הבא

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב: דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

אוצר התבונה

בדרך לתשובה

בתורה **עט** בליקוטי מוהר"ן תניינא מובאים ראשי פרקים שכתב רבי נחמן בתמצות, עם ביאור של רבי נתן עליהם, כאשר לפי ביאורו כלליות התורה עוסק בכך "שתשובה הוא בחינת למעלה מהזמן" ו"עיקר העבודה הוא לקשר ולבטל בחינת הזמן, להעלותו וליחדו בבחינת למעלה מהזמן".

בין הדברים כותב רבי נחמן על תחלת פרשת וישלח – "וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו":

"וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים מִצְווֹת זְמַנִּיּוֹת עָשָׂה מִצְווֹת הַרְבֵּה נִבְרָא בָּמָּה מַלְאָכִים. לְפָנָיו. תְּשׁוּבָה. וַאֲשִׁיבְךָ לְפָנַי".

"וישלח יעקב מלאכים" – ומהיכן היו לו מלאכים? "העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד" – מכל מצוה ומצוה נברא לאדם מלאך טוב, שגם נשלח לעזור לו. מלאכיו-שליחיו של יעקב נבראו מהמצוות שעשה, והרמז – "וישלח יעקב" בגימטריא מצות! "שלוחו של אדם כמותו ממש" ואם המצוות הן שלוחי האדם הרי שכל מצוה ומצוה היא הממשות של האדם הישראלי.

רבי נחמן אומר שמ"מצות הרבה נברא כמה מלאכים", ובכללות יש ליעקב שני סוגי מלאכים – מלאכי ארץ ישראל ומלאכי חו"ל. בארץ ישראל על יעקב לעסוק בבירור עשו ובחו"ל עליו לעסוק בבירור לבן, ובציוויו "כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי וגו'" הוא רומז לשניהם. גם מלאכי-המצוות שלו, באמצעותם הוא עושה את שני הבירורים, מתחלקים לשנים – תריג המצוות מתחלקות ל-רמח מצוות עשה ו-שסה מצוות לא תעשה. את לבן מבררים על ידי רמח מצוות עשה ואת עשו מבררים על ידי שסה מצוות לא תעשה. לכן, את לבן ברר יעקב שנים ארוכות, בעבודתו וביגיעתו החיובית, על ידי מעשה, ובמפגש עם עשו הוא מתכונן למלחמה והעיקר הוא הדחיה-השלילה שלו בדרך לא-תעשה.

נמצא שיש שני ברורים – ברור לבן וברור עשו. אכן, המצוות הן "זמניות", פועלות בתוך הזמן (והמקום), ויש לעלות עד למקור התשובה, שלמעלה מהזמן (ולכן התשובה יכולה לתקן גם את העבר), אליה רומזת המלה "לפניו" – כדברי ירמיהו הנביא "אם תשוב ואשיבך לפני תעמד". עוד פסוק מובהק ששייך לכך הוא "לפני הוי' תטהרו", אליו זוכים ביום התשובה – יום הכיפורים. בחסידות מוסבר ש"לפני הוי'" היינו למעלה משם הוי' ב"ה. בפשט, "לפניו" היינו למקום אליו מובילה דרכו של יעקב – כולנו עתידים, בע"ה, לעשות תשובה, שהרי "כבר הבטיחה תשובה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין" (עצם חוית ה"לפני" – שאני עוד בדרך, לפני הענין עצמו – היא חוית תשובה והתעוררות הגורמת להיות "כל ימיו בתשובה").

> התשובה השלמה עצמה נעשית תוך שמחה והיא המביאה אותנו אל שמחת הגאולה בב"א

עבודת התשובה שייכת לספירת הבינה, בה נאמר "ולבבו יבין ושב ורפא לו". בספירת התפארת מאיר שם הוי' ב"ה, אך התשובה היא "לפני הוי'" – יש לקיים מצוות בתפארת ולהתקדם תמיד למדרגת התשובה-הבינה ש"לפני הוי'" דז"א. התשובה שייכת ל"בינה לבא" – זו תשובה מתוך תביעה של "רחמנא לבא בעי", לעורר את הלב לאהבה ויראה (שני המניעים הנפשיים של קיום מצוות עשה וקיום מצוות לא תעשה, שכנגד לבן ועשו, כנ"ל) בתוך קיום המצוות. "כל ימיו בתשובה", שהרי תמיד יש לחתור לרבדים עמוקים יותר בלב. התשובה השלמה עצמה נעשית תוך שמחה (פנימיות ספירת הבינה), והיא המביאה אותנו אל שמחת הגאולה בב"א.

(י"א כסלו תשפ"א)

המשך מ'אוצר הסיפור':

מפורסם בגדולתו בתורת החסידות, עליה באמת מסר את נפשו באופן מיוחד. בעקבות אורכם ועומקם של מאמרי החסידות שלו, כונה אדמו"ר האמצעי "רחבות הנהר".

בהקשר לכך מסופר, כי כ"ק אדמו"ר האמצעי שאל פעם להמשרת שלו: שמע נא מה אומרים העולם אודותי, במה כחי גדול – אם בנגלה או בדא"ח. המשרת יצא החוצה ושהה זמן מה, ונכנס הביתה, ואמר לכ"ק: בנגלה בודאי כּחכם גדול, אבל בדא"ח כּחכם יותר גדול. ויאמר כ"ק: אין זה אמת. אם הייתי מוסר א"ע ללימוד הנגלה חצי שנה, אין גאון כמותי. אבל מה אעשה, שרצוני להשיג מדות דא"ס [בנוסח אחר: רצוני שאם ייפגשו שני אברכי חסידים ידברו ביחודא עילאה ויחודא תתאה]...

(מתוך "נפלאות" פ"ד)

אוצר הפתגם

האדמו"ר האמצעי מגדיר את המידה תמימות – חוסר מודעות עצמית. כלומר, שאדם מתפעל בלי להתרגש מכך שהוא מתפעל, בלי להרגיש את עצמו בהתפעלות.

(ליל שבת ויצא תשפ"ג)

קהילה עיצוב: דנה & אביחיל | 054-6580146